

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . 10 ар. (20 кор.)
на пів року . 5 ар. (10 кор.)
на чверть року . 2-50 ар. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о год. 6-їй пополудні.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламаций неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Розпрацали ся!

Хто? Народовці з москвофілами. Славно! Не всі то народовці потребували аж 15. лютого 1900 р. плюнути в сторону московских ренегатів, бо і не всі сконсолідовали ся з ними, але се можна вже нині прийняти за довершений факт, що частина сих нароровців, що в 1897 році подала руку Богданови Дідицькому, Маркову і Мончаловському до т. зв. консолідації двох — як тоді казано — великих руских сторонництв на Галицькій Русі — що та частина народівців — скажім «независимих» — виповіла вже 15. лютого с. р. службу москвофілам і розпрацалась з ними мабуть на віки. Висказало се «Дѣло» з 15. лютого у передовій статі, під заголовком «Маска спала».

Щож сказано в тій статі? Там сказано: Ті, що доси називали себе старорускою, історическою або консервативною партією, виявили себе тепер явно яко партія чисто москвофільська, ісповівши отверто свою національну єдність з московским народом. Давнійше признавали ся до національного єдинства з московским народом поодинокі люди, як Денис Зубрицький, «Слово» з Наумовичем в 1866 р., деякі паломники петербурскі і деякі т. зв. «студенти». Тепер признала ся до єдинства з московским народом «Русская Рада», а то на підставі з'їзду своїх мужів довіря, що відбув ся у Львові 7. лютого. «Русская Рада» скинула з себе маску рускості чи рутенства і від тепер треба буде вже в Галичині і на Буковині точно відрізняти Русинів від Москалів. Дарма, що в декларації «Русскої Ради» читаємо, будьто она узнає ще «галицько-русское наречіє» в письмах для «простонародія». Се обман і «ловушка» на дурних, се лише покривало, під котрим крив ся московський кістяк.

Провіливши, що «Р. Рада» і єї приклонники розкрились вже справжніми Москалями (розумій: ренегатами московскими

Прим. Ред.), «Дѣло» лишає на боці питання, як до сеї метаморфози віднесе ся правительство, іменню чи оно байдужно гляне на тих австрійских Москалів, а призадумує ся над тим, яким світом змогли москвофіли так довго уходити за Русинів? Перед Стадионом клялись на душу і тіло, що они не Москалі; в 60-их роках кляло ся «Слово», що «ми не Москалі а Русини»; коли відтак в 1866 р. «Слово» призналось до єдинства з московским народом, то партія староруска вирікала ся «Слова», кажучи: як можна до одної статі газетної прикладати таку вагу? Коли в 70-их роках Наумович*) в державній раді признав ся до кацапства, то староруска партія назвала єго фантастом. Ба, ще в часі 50-літних роковин знесення панщини признавала ся староруска партія до програми «Народної Ради» з 1848-го року, с. є. до відрубности руского народа від московского. Що за фарисейство, що за облуда! — кличе «Дѣло» і — зриває рішучо з москвофілами.

Заяву «Дѣла» приймаємо радо до відомости і рівнож радо витаємо сеї зворот в дневнику, що стояв колись на сторожі національних, просвітних і політичних інтересів австрійских Русинів, заким не підляг посередним впливам Богдана Дідицького і не вліз в хитро на него заставлену «ловушку», що звалась шумно «консолідацією всіх руских сил», а на ділі була тяжкою службою у найбільшого ворога свого, бо в платного негатора Русі. Здає ся, що для уздоровлення руского народа потрібна була така політична аберація. Той умів цінити волю, хто єї раз втратив. Той мабуть стане нині з цілим пересвідченням і жаром під народним руским прапором, кого так виведено в поле, як вивели наших «независимих» проворні московські агенти.

Тільки-ж, чи справді так замасковано велась на Галицькій Русі московська пропаганда, як «Дѣло» начеркнуло? Чи справді можна було вірити, що та «історическа», «консервативна» або «староруска» партія

*) В 1879 році.

має добро Руси на увазі, та що она стремить до розвою і скріплення руского народа яко окремої національної індивідуальности від народа московского? «Дѣлови», що миє і виправдує ся з консолідаційного гріха, можна було таке написати, але хто мав очі, той бачив від часу відродження Руси, що в Галичині велась московська пропаганда не в масці, а зовсім явно. Досить згадати побіч Дениса Зубрицького таких: Шеховича, Лісикевича, Попеля, Цибика, Дячана, Стебельського, Павлевича, цілу плеяду «Святоюрців», цілу півкопу «обрядовщиків», сотку холмских емігрантів і численних живючих між нами та словом і ділом пропагуючих «ряних» і «маститих» патріотів руских, — а всякому могло стати ясно, що московський черв точить безнастанно, безпощадно, свідомо і явно наш національний руский організм на нашу шкоду і загибель. «Слово», «Пролом», «Новий Пролом», «Червоная Русь», «Галичанинъ», «Наука», «Русское Слово», «Буковинськія Вѣдомости» і як там не згались ті дневники і тижневики — всі они що дня, що години голосили і пирили «обєдиненіє» руского народа з московским. Але ми приймаємо виправданє «Дѣла», хоч тим самим оскорбляємо членів єї редакції, для котрих треба було аж зборів «Русскої Ради» з 7. лютого с. р., щоби змогли доглянути московську гниль на Галицькій Русі.

Найже-ж з чортом спочине чорна ся картина в історії розвою нашого народа, на котрій записано, що для марних, личних амбіцій, чи з простої упрямости деякі рускі патріоти подали колись хвилево руку запродам за юдиний гріш ренегатам. Ми на сю тему не раді би писати більше, а тим менше докорювати декому за все те, що счинило ся. Тільки-ж домагаємось, щоби нове національно-демократичне сторонництво не лише викинуло з своєї «тактичної програми» можливість евентуальної «хвилевої» злуки з «Русскою Радою» і єї провінціональними партизантами, але піддало також як найскорше цілу свою програму основній ревізії, щоби, увільнившись

13

ВОЛОДИМИР КОРОЛЕНКО.

СУДНИЙ ДЕНЬ.

(Йом кіпур).

(Далі).

— Хто?
— А таки хто?
— А, може, й я!
— Ви?

Підсипка подивив ся на мірошника, вилупивши очі, потім похитав головою, клячнув язиком і сказав:

— Хиба, що так!

Тут тільки мірошник помітив, що підсипку погано держать ноги, та що парубки знов підбили йому око. Та й мордяка-ж була у сього підсипки, сказати правду, така паскудна, що усякому чоловікові, що дивив ся на неї хотілось безпремійно плюнути. А дивись, до дівчат був самий моторний чоловік, і нераз таки парубки робили на нього облаву, а як доводилось піймати, то били трохи не до смерті... Що били,

се звичайно, ще не велике диво, а то чудно, що було таки й за що бити!

— От-же не має на світі такої паскудної мордяки, — подумав, дивлячись на нього, мірошник, — котру би ні жадна дівка не полюбила. А то й дві, і три, і десять... Тьфу, ти лиха гадина!...

— От що, Гаврилко, — сказав мірошник ласкавим голосом, — іди, лягай зо мною. Коли чоловік бачив таке, як я бачив, так щось моторошно стає.

— А мині що! То й ляжу.

Через яку-небудь хвилину підсипка почав уже свистіти носом. А скажу вам, — я раз теж у млинці ночував, — такого свистуна носом, як той підсипка, другого і не чув. Хто сього не любить, так уже з ним в одній хаті і не лягай, усю ніч, було, не заснеш...

— Гаврило, — сказав мірошник, — чув, Гаврило!

— А чого ще; чого-б се я сам не спав, і другому не давав.

— Били тебе знов?

— Ну, то що?

— Де?

— От, усе треба вам знати. На Кодні.

— Уже й на Кодні?... Чого тебе туди понесло?...

— Чого... Чого-б я питав, ги-ги-ги!...

— Мало тобі ново-каменських дівчат!

— Тьфу! Мині на їх і дивитись уже, на ново-каменських обридло. Ні-одної по мені не має.

— А Галя вдовина?

— Галя... А що ж таке Галя?

— А ти до неї ходив?

— А то хиба ні?

Мірошника навіть підкинуло на ліжку. — Брешеш, собачий сину, матері твоїй пропасниця!

— От-же й не брешу. Я й ніколи не брешу. Хай за мене розумні брешуть.

Підсипка позіхнув і промовив засипляючим голосом:

— Памятаєте, хазяїн, як у мене праве око на увесь тиждень запухло, що не було й видно?

— Ну?

(Далі буде).

з московського ярма, нове сторонництво увільнило ся також від інтернаціональних утопій, що мабуть через недогляд увійшли в його програму. Недалека реформа програми була мабуть заповіджена самим новим сторонництвом, тож з легкостію прийде ся йому вимести з програми те все, що увійшло туди як *gracium affectionis* в першій хвили, сиріч в медовім місяці нової злуки. Усупільнене чи удержавлене капіталу і продукції лишім вже соціальним демократам до переведення, а всякий раціоналізм з всім, що до сего вяже ся і з сего випливає, жидівським лібералам і масонам. Не реформуйте Руси, а двигайте її...

Радикали між собою.

(Ковець).

(Лист д-ра Івана Франка.)

Шановний Товаришу, пане Редакторе! Отсе вже два числа «Громадського Голосу». Ви у всі дзвони дзвоните по моїй душі і оголошуйте мене небіжчиком і навіть звиваєте вірних своєї парафії молити ся за мою радикальну душу. Хоча я доси чую себе живим і здоровим і не меншим радикалом, ніж був перед місяцем і перед роком і перед десятима роками, ну, але Ви кажете, що я небіжчик, Вам се ліпше знати. Тільки одно мене дивує: Чому Ви, не вважаючи на наше довголітнє товаришіване, не вияснили своїй громадї, на яку хворобу я вмер? Або, говорячи по просту, що склонило мене покинути дотеперішню радикальну організацію і перейти до нової національно-демократичної? Коли факт мойого (і ще декого з радикалів) переходу Вам видаєть ся таким важним, що Ви лишаєте на боці всякі інші справи народнього життя і розписуєте ся про него на різні лади то здаєть ся, що й причини того факту повинні би бути цікаві. А тимчасом Ви мовчите про них. Ви навіть не подали справозданя із нарад останного з'їзду радикальної партії і з того, що я говорив на тім з'їзді, і лишаєте своїх читачів у непевності: Що властиво стало ся з тими людьми, що они покинули радикальну партію? Для того позвольте, що я коротесенько зроблю се на листках «Громадського Голосу» — не для пропаганди нової партії, але для того, щоб читачі газети, для котрої й я зробив дещо троха, не вважали мене божевільним або запродавцем.

Я заявив на з'їзді делегатів радикальної партії, що чую себе радикалом і правдоподібно не перестану до смерті чути себе ним і працювати для радикалізму. Я заявив, що в радикальній партії яко організації бачу дві речі — селянство, котре бажає просвіти, рве ся до радикального руху — і інтелігенцію, котра повинна подати селянству освіту і допомогти йому з'організувати ся. Я виступив проти тої думки декого з інтелігентних радикалів, що селянство мусить само організувати ся, само робити політику, — виступив проти неї не для того, немов би я думав, що хтось інший має все те робити замість него, але для того, бо по моїй думці *тепер* ще наше селянство не є на стільки освічене, на стільки освідомлене, щоб могло зробити се само без інтелігентної допомоги, поради, без проводу. Справозданя багатьох делегатів із повітів дуже сильно підпирали сю думку.

Я заявив далі, що та інтелігенція, яка *тепер* стоїть при радикальній партії, не вистарчає на те, щоби з'організувати наше селянство в сильну партію. Я вказав на те, що власне *організація* була завжди слабою точкою радикальної партії, що она була сильна запалом, особистим посв'яченням і здібністю своїх членів, але ніколи не була сильна дружністю, вмінням іти рука в руку, підданем волі одиниць під вимоги цілості. Я звернув увагу на те, що *теперішня* пора вимагає від Русинів власне поперед усього *організацій*, витворення більшої політичної сили, і висловив свій жаль, що на з'їзді про способи такої організації, про її можливість не сказано було ані одного розумного слова.

Тепер скажу більше, скажу дещо про причини, чому не вдало ся радикальну партію з'організувати так, щоб об'єднати маси народа до неї належало також більше інтелігенції. Чому для тих інтелігентів, які різними часами належали

до радикальної партії, ся партія служила тільки перехідними сінми, школою, з якої они виходили по якімсь часі. Мені здаєть ся, головна причина була та, що *се не була всенародна партія*, а навіть загалом *не була політична партія*. Се була — даруйте за слово — більше церква, до якої сходять ся самі вірні, ніж дійсна партія, де сходять ся і зводять ся до спільного знаменника різні інтереси. Ми взяли собі вірець із соціал-демократичної церкви, але не взяли її догматів; відси й пішло, що наша церква була слаба, бо наша програма, близша дійсності, не могла виховувати таких фанатиків та загорільців, як соціал-демократична. І ось із нашої церкви побігли деякі до соціал-демократичної, бо там побачили тверді догми і кам'яні скрижалі.

Інші інтелігенти чули себе ніяково в радикальній партії, через те, що приступаючи до неї они, так сказати, виступали з рускої суспільності, ставали осторінь від національних змагань, нераз навіть від усяких товариських зносин. Нам з Вами, старий Товаришу, було се байдуже, але іншим ні. Із сего виходила непевність, хитанє, навіть неможність завести партійну дисципліну і партійну виключність, бож радикальна партія не могла сама в своїх рамках заповнити життя, заспокоїти всіх духовних інтересів не тільки інтелігента, але навіть більше освіченого селянина.

Де є дійсна політична партія, то є, де люди для досягнення політичних цілей лучать ся з собою, там перед досягненням тих цілей відкладають ся на бік дрібніші суперечки. Де є церква, там основа — догми, там витворюють ся секти. Чи ж не початком сектарства найгіршого рода є те, що на останнім з'їзді радикальним задля пустої поки-що доктрини про страйки (бо для її здійснення треба величезної організаційної праці) кинено іскру незгоди між дрібку мастішких і менше мастішких селян, між нинішніх і завтрашніх жебраків? І то в пору, коли се селянство кругом темне, неосвідомлене, нез'організоване і дізнає величезного утиску політичного, економічного і національного?

Я не знаю, може Вам дуже еритичою і не-радикальною видаєть ся думка, що у нас може бути покривдженням не тільки робітник, не тільки хлоп, не тільки ремісник, але також піп, урядник, учитель, купець і навіть жандарм. І що в інтересі національним може лежати боротьба против усякої кривди. І що національний розвій може лежати в тім, щоб ми з посеред своєї нації витворювали всі ті стани і верстви, що відповідають певним функціям народнього життя і не потребували дізнавати кривди ще й від того, що ті функції серед нашого народнього тіла будуть сповняти люди чужих народностей нам на шкоду. Може бути, що ви признаєте такі думки відступством від радикальної правдивості. Га, то в такому разі я не є правдивий радикал. *Я чую себе насамперед Русиним, а потім радикалом.*¹⁾ *От се й була головна причина, що я виступив із радикальної партії і прилучив ся до тих, що помагали організувати національно-демократичну партію.* Що вийде з тої організації — ані я, ані Ви не в силі знати. Се буде залежати поперед усього від того, хто і як буде робити в ній. Одно можу сказати Вам: ніколи доси можливість здвигнення одностайної, сильної політичної організації серед Русинів не представляла ся такою близькою і ніколи її потреба не була такою наглою і пекучою, як *тепер*. Чи мала-ж би справді велика хвиля застати малих, тіснозорих та в своїх кружкових поглядах заскоружлих людей?

Даруйте, що закінчу се письмо кількома запитаннями — може неприємними, але потрібними. Ви піднесли в «Громадськ. Голосі», що програма і організація «національно-демократичної партії майже зовсім близькі до радикальної. Що ж з того? Звичайний чоловік і політик вивів би з того висновок: значить, члени нової партії наші найближчі союзники. Для чого Ви бачите в них своїх найгірших ворогів? Ви обертаєтесь до мене з осторогою, що в тій

¹⁾ а не так давно писав: *ja nie kocham Rusinów — nawet Rusi naszej nie kocham — jeżeli mimo to czuję się Rusinem i według możności i sił mych pracuję dla Rusi, to skłania mnie do tego przede wszystkim poczucie psiego obowiązku.* Biblioteka Mrówki 287—289 стор. IV. і V. *Ред.*

нової партії, до котрої я пристав, усі ненавидять мене, раді би втопити мене в ложці води що они лаяли мене і т. д. Як Ви міркуєте, що я мав для особистої приязни і впадоби приста-вати або лишати ся при якійсь партії? І чи Вам здає ся, що я для приязни і впадоби стояв десять літ при радикальній партії? Надіюсь, що Ви й без мене знаєте, якої любови я зазнавав у ній від многих товаришів, і якими рожами встелена була моя (і Ваша також) стежка. По-що ж Ви *тепер* почали вважати мене дитиною, що біжить там, де чічки кращі і де дають меду лизати?

Стискаю Вашу руку Ваш

Іван Франко.

Д о п и с ь.

З України.

(Посмертна споминка).

(X) Недавно розпрощав ся з сим світом заслужений український етнограф Григорій Антонович Залюбовський. Діяльність на тім полі розпочав він з 1861—62 р. себ-то з часів студентських і провадив її аж до смерті. В тім часі зібрав він багатий матеріал, а частина сего матеріалу, зібраного в Новомосковськ. повіті (около 700 приказок, поговорок, загадок і т. д.) увійшла в збірник Номиса «Українські приказки» і т. п. 1864 р. З початком 70-их років, з відкриттям діяльного на тім полі «Юго-запад. Отдѣла Императ. Русск. Геогр. Общества» покійник став ревним його членом і учасником в знаменитім виданні «Труды этнограф. статист. экспедиции въ юго-запад. край» Чубинського в VII томах (див. передне слово стор. XVI). Тут в семи томах можна найти багато записаного матеріалу Залюбовським. На останку з «Читанці» Хуторного виданій 1883 р. є також чимало цікавих (го записок. Але особливо увагу звертав покійник на живе народнє слово як матеріал до українського словаря. Як видно з переписки, брав він в 1861 р. участь у виданні Словаря Шейковского, а відтак після пожежи, що пощадила з сего словаря ледви два випуски, збирав він словарний матеріал, щоби його особисто видати. Однак не довело ся йому виконати сей замір, а по заслуженім покійнику лишив ся словарний матеріал до 1000 слів записаний покійним в часі його урядованя в характері судії слідчого, опісля председателя суда в випадних судах. Як цінний сей матеріал, можна се бачити з письма з 2. лютого 1896 р. писаного до покійника відомим знавцем української мови, редактором «Кіевской Старини» В. Науменком. В сім письмі д. Науменко називає матеріал, зібраний Залюбовським, цінними і відповідаючими науцній стороні діла, позаяк кожде слово представляє і запис і витяг з річ, в якій оно ужите і таким способом певному слову, особливо малоуживаному все буде присвоєне значінє не на здогад, а строго йому відповідне. Позаяк матеріал сей не був раніше напечатаний, то згадка п. Науменка в письмі про знакомство його з записками Залюбовського вказує на се, що записки попередних років були вислані ним до друку, але не були надруковані задля причин незалежних від видавців. Ся обставина давала покійникові повід думати, що посланий матеріал пропав безслідно, і тому він до згаданого свого збірника відносив ся з особливою обережністю і не розставав ся з ним до самої смерті. Се й не диво, бо покійник був заводним фільольом і любивши свій рідний край тою спокійною, рівною, невисгасаючою любовю, якою визначають ся немногі народолюбці, не міг не відносити ся до рідного слова, як до високої прояви народнього духа інакше, як з особливою горячою любовю і поважанем. Треба було бачити, як проясняло ся чудовою неумовною усмішкою спокійне лице Залюбовського, коли ему в характері председателя-судії при переслуханю попадало ся який небудь вислів або слово, гідне по його думці записки. Посторонному слухачеві і на думку не прийшло би і прийти не могло би, щоби сей, з вигляду такий спокійний судія міг хоч на хвилю зацікавити ся простим словом простого чоловіка. А тимчасом се було так, і та сама рука, що кілька хвиль назад писала, може бути, і строгий але оснований на народнім сумліню і законі, засуд, оповіщений всенародно, в той сам час незаметно для посторонного слухача записувала на маленький чо-

НОВИНИ.

тирокутний кусочок паперу гарну появу психологічної діяльності чоловіка — його живе слово. З попереднього виказу видань етнографічного змісту видно, яку масу праць вислав покійник до всяких видавництв, а з характеру записок і методи можна догадувати про енергію покійника, научне його підготування і безприкладну скромність. І справді, в українській етнографії не знайдете ні одного видання, на якому би не виднів підпис покійника, а в середині майже кожного збірника під окремими записками скромне: «подав Залюбовський» — не рідкість. І записок таких і поданих трудів без ліку! А тимчасом возьміть яку небудь літературно-етнографічну розвідку з того предмету н. пр. знамените діло «Історія Етнографії» Пилина (І. Ш. Українська етнографія) Історію літератури Огоновського, Історію укр. літератури проф. Петрова, а ви не знайдете поміж етнографами і збирачами народного слова імені Залюбовського. За те спитайте про нього якого небудь ученого етнографа і любителя етнографії України і ім'я його буде вимовлене ними з великою пошаною. Тимто годиться записати на вічну пам'ять ім'я покійника як ревного етнографа. Чимало дорогоцінних пам'яток народної словесності безслідно загинуло і мабуть загинуло-б їх ще чимало, наколи-б не такі трудівники, як покійник. Все життя своє присвятив він в користь Катеринославщини як член земства, надзиратель шкіл, бібліотек, садівник, член многих товариств, судія, етнограф; трудився не для людей і не для слави, а щиро маючи лише добро загалу на думці. Пам'ять його можна-б достойно пошанувати виданням літературного збірника, присвяченого ріжним сторонам духовної діяльності Залюбовського і виданням його словарного матеріалу.

З політичного поля.

На четверговім засіданні моравської конференції зажадали чеські делегати, щоби угода обняла і Шлеск. Німці супротивились сему жадаю, почім розправляно над якимось питанням державних властей в загалі. Др. Кербер подав до відомости кардинальні основи, яких він хоче придержувати в справі язика урядового у вишній службі, почім обговорювано справу внутрішнього урядового язика. — Субкомітет для реформи виборчої ординації згодився вчора на безпосередні вибори з сільської курії і на поділ сойму на курії більшої посілости, чеську і німецьку. Проти права *vet-a* національних курій в справах ухвал соймових, не піднесено ніякого протесту. Реферат на повну конференцію в сих справах віддано Епінгеру.

В угорській соймі покінчено по 20 днів генеральну розправу над бюджетом. Крім питання національного не піднято жадної другої важливішої справи. Дебата над національним питанням виказала, що в Угорщині борються з собою дві струї. Бар. Банфі рад би продовжати екстеріаційну політику проти не-мадярських горожан, коли противно Сель рад би національні суперечности лагодити. Банфіюго піддержує старий Тіса, завзятий Кальвін. По бюджеті прийде на стіл сойму розправа над квотою і угодою в загалі, а сю нагоду намірили Банфісти використати на повалення або бодай реорганізацію кабінету Селя.

Росія почала вже будувати залізничні шляхи в Персії. На разі буде шлях з Джульфи-Табрису-Гамадану до Тегерану, отжеж з закавказького краю в глуп Персію. Лінія ся піде відтак на Іспаган і Керман до Бердер-Аббас над перським заливом, а буде покінчена в 1903 році.

На східнім боєвищі африканським повнатишина. За те на західнім підготовлює маршалок Робертс важкий удар на Боєрів під проводом ген. Кроніого. Англійські війська заняли дві точки стратегічні над Модеррівер і Рієтрівер, чим мав віддати Боєрам безпосередню зв'язь межі Магерафонтен і Кімберлі з одного боку, а престольним містом Орану, Блемфонтен, з другого боку. Знатоки кажуть, що сим зневолить Робертс Кроніого до рішучого бою під Колесбергом. Ближших вістей з західного боєвища поки що нема.

— На дохід «Народного Дому» і «Шкільної Помочи» в Коломиї устроюють українсько-руські товариства в Коломиї *вокально-декляматорський вечерок* в честь XXXIX роковин смерті Тараса Шевченка дня 12. марця 1900 р. в сали міської Каси охадности. — Програму оголосить ся пізнійше.

— Комітет зборів крамарських в Стрию повідомлює всіх інтересованих, що збори крамарські відбудуть ся для 22. н. ст. лютого с. р. в сали «Руского Касина» в Стрию.

— Вчорашній вечерок з танцями, який устроїли в великій сали «Народного Дома» товариства «Руска Бесіда», «Клюб Русинок» і «Львівський Боян» на дохід будови руского дівочого інституту у Львові, удав ся не согорше. До кадрили стануло 64 пари, хотій з огляду на цілй доходу, за мало було би подвійне число гостей. Забава протягла ся серед веселого настрою охочої до танцю молодіжці до білого дня.

— Виміна старих грошей. Міністерство скарбу видало розпорядження, що хоч виміна крейцарів і швейцарів упила дня 31. грудня 1899 р., можна ще ті гроші вимінати на нову монету (на сотики) до 30-ого червня сего року в центральній касі у Відні і в касах краєвих. Хто отже спізнив ся з виміною, може ще вимінати тепер!

— 3 судової сали. Вчора покінчив ся в карнім суді у Львові процес, триваючий від 9. с. м. в справі убиства, рабунку і підпалення. Справа представляє ся ось як: В селі Чижках коло Винник жив старенький гробар, Тома Бржезінський з женою Катериною. 15-го липня 1898 р. найдено їх рано неживих, порубаних сокирою, а в хаті найбільший нелад, як свідощтво, що хтось в цілі рабунку відобрав їм життя. Підозріне упало спершу на їх сестриця Івана Локетку, але ще не було доказів, випущено його по переведенню слідства на волю. Доперва в рік потім селянка, Олена Марущак, загнівана на свого мужа, Василя М. виявила, що то він з Станиславом Баровичем і Іваном Локеткою убили і обрабували Бржезінських. При слідстві показало ся, що Марущак убив сокирою Бржезінського, Барович его жену, а Локетко стояв під вікном на сторожі. Зі сподіваних 700 зр. найшли злочинці лише 5 зр., котрими поділили ся. — Барович скінчив самоубийчою смертю в слідчій вязниці, а два другі его товариші станули 9-го с. м. перед судіями присягними у Львові. При розправі показало ся, що Марущак підпавив ще десять селянських хат з мести. Судії присягні потвердили питання що-до Марущака в напрямі злочину убиства, рабунку і підпалення, а заперечили питання що-до злочину крадежи. Що-до Локетки потвердили питання в напрямі співвини в рабунку. В наслідок сего трибунал засудив Марущака на кару смерти через повішення, а Локетку на чотири літа тяжкої вязниці. Марущак прийняв засуд обоятно, оборонець однак застеріг собі 3 дні до надумання.

— Жидівський паук. Недавно увязнила жандармерія в Тернополі Вайсброта, одного з многих жидівських пауків, що селянською кровю дорожили ся великою майна. Родина увязненого вже з дідра-прадіда ловила селян в свою лихварську сіль, як се виказує сконфіскована жандармами чорна книга довжників, яку хлопці називають «євангелиєм». Прихоплено у Вайсброта також велику кількість хлопських векселів пофальшованих і поправлюваних. Доси висліджено понад 200 покривджених селянських родин, з яких не одна ходить тепер з торбами жебрати.

— Нещасна пригода. Минулого четверга переправляло ся човном через Сян шість осіб з села Кривча. Нараз серед ріки човно вивернулось, а всі шість осіб пішли під воду. Під сю хвилю стояв на противнім березі міщанин, ловлячи саком рибу. Він кинув ся зараз з помочію, але удалось ему лише три особи спасти від смерті, а прочі три утопили ся.

— Краків має свої хлопоти з Міхаліною Аратен, 15-літньою жидівкою, що уроджена в Конгресівці утекла від родичів і схоронила ся в монастирі краківських Феліціанок на те, щоб вихрестити ся. Родичі Міхаліни предложили міністерству метрику, з котрої виходить, що будуча неовітка не має ще цілих 14 літ і диято-го самовільно не може змінити віру. Президент кабінету др. Кербер і міністер справедливости Спенс-Боден веліли краківському судови розвести слідство і віддати Міхаліну родичам. Симчасом Міхаліна де-то поділась з монастиря Феліціанок. Можливе, що її куди вивезено аж до мая, в котрім місяці она кінчить 14 рік життя. Але Бог ласкавий і на жидів. З Перемішля доносять, що з монастиря краківських Феліціанок вернула до родичів жидівка Райс, що утекла перед нелюбим женихом, за котрого вийти силували її родичі. Райсівній заporučено, вольний вибір жениха і зложено для неї 4000 корон. Райсівна порішила ся лишити при давній вірі.

— Французи про Києво-печерську Лавру. Женевська часопись «Tribune» подала про Києво-печерську Лавру таку замітку п. з. «Підземний мона-

стир». «В Києві, на березі Дніпра, знаходиться ся незвичайний підземний монастир, заселений 1500 монахами. Вхід до сего величезного підземля знаходиться ся в склепі київського собора, одного з найгарніших в Росії. 1500 монахів їдять, пють, як звичайні люди. Щоденно позвляють їм виходити з могил на чверть години, відотхнути свіжим воздухом. Ся могила — то монастир, що знаходиться ся в глибині кільканайцяти метрів під землею в виді вузких вечер, що разом мають до 5 кілометрів довжини, а в них нема иншого світла окрім свічок. — Монахи майже всі люди науки; більшу часть часу посв'ячують науці природи і математики. Відкриття зроблені ними в хемії, фізиці і математиці — безчисленні. — Ось які погляди мають за границею про лаврські печери і їх населення...

— Генерал-губернатор Драгоміров видав через мирових посередників таке розпорядження: «За-для поважних трудностей, причинених адміністрації коначністю втихомирювання селянських аграрних бунтів і значних видатків, на які селяни задля того можуть бути паражені, начальник краю звизав поміщиків, щоби своїми розпорядками, виміренними до нарушення законних земельних прав селян, не давали потрібного поводу до бунтів.

— Народні відчити в Київщині. На другий день Різдва Хр. в церковно-приходській школі в Хотові розпочали народні відчити вечером місцевої св'ященік Іван Крижановський і еромонах скита «Теофанія» о. Леонид. О. Крижановський прочитав о сотворенню світа, о шкідливості пиянства і его наслідках, а о. Леонид виголосив пригідне празничові Різдва слово, а відтак роздали народови брошури релігійно-морального змісту. На відчити прибуло около 200 людей. Поміж відчитами відсв'ятив місцевий хор кілька коляд і пісень. По відчитах в місцевій народній чайній член комісії д. Черняхівський устроїв для дитій безплатну ялинку, а притім роздавано дітям оріхи і ин. подарки. На ялинку зібрало ся більш 100 селянських дитій. По ялинці устроєно для дорослих народні танці з музикою (цимбали, решето і скрипка). Танці тривали до 11-ої години вечер.

— На видане архівних документів XVI.—XVIII ст. рішено з державного російського скарбу давати від 1. січня 1900, протягом п'ять літ, по 2000 рублів щорічно до розпорядимости Імператорської Акакемії наук.

— Зелізнична катастрофа. Між стациями Пенст а Лерні вискочив із шин тягаровий поїзд, зложений з 10 вагонів, з котрих п'ять є цілком поторожених. З залізничої служби один паляч стратив життя, а 3 инші особи є тяжко ранені.

— Дорога подорож. «Бирж. Вѣдомости» (ч. 29) пишуть: «До начальника стації в Двинську зголосив ся молодий і багатий поміщик з охресности того міста і зажадав спеціального курьерського поїзду під услівем, щоби поїзд прибув до Петербурга не пізнійше, як о 2. годині в ночи. Запитаний о причину такого поспіху, відповів молодець, що того самого дня є бал в Петербурзі, на котрім він під словом чести мусить гуляти з одною панною мазура. Приготовано поїзд з одної локомотиви і двох вагонів, а ушасливлений молодець заплатив в касі 1.002 рублів і кількадесят копійок. Коли видали ему надвижку 62 коп., пригадав собі молодець на убогих і просив начальника, щоби сю квоту між них розділив, чого однак сей не хотів зробити. Молодець був з тої причини таким жертволюбивим, що в послідних часах одідчив велике майно. Думаємо — пишуть «Бирж. Вѣдом.» — що буде ему приятно, коли подамо его імя до прилюдної відомости. Є ним п. Франц Моль, властитель дібр Йосифиново під Двинськом».

— В с. Малій Рогішці (в Харківщині) відкрив ся такий злочин. Селянин Корнієнко убив зв'ірським способом свою бременну жінку. На другий або третій день подія стала відомою в цілій селі з оповідань сестри убийника, 12-літньої дівчини, однак про убийника не знав ніхто і він користував ся повною волею. В 10 днів по убистві зроблено ревизію в її домі, але трупа не найдено. Лише недавно тому самі селяни наїшли трупа у воді пів верстви від села, з каменем на шиї, в ямі не глибокій аршина. Доходжене перед тим тут зроблене; було переведене недбало, не звернено уваги навіть на те, що видні були коло ями сліди воза, що сюди заїздив і сліди чобіт.

— Водю і сушею буде їздити один і той сам автомобіль. В Копенгазі придумав іменно французкий інжир Магренел човен 15 метрів довгий, 4 заширокий, руханий бензиною. Човен при-чалоє до берега, їздить в канал о рівній ширині, опускає колеса на шини, що двигаются звільня в гору на берег, і їде відтак сушею в постати чотироколесного візка. З суши зїздить опять по шинах каналом в воду, візник двигає колеса в гору, пускає дух бензини на корабельну шрубку, а сам переминаєсь в матраца.

— Американський велит. Найвисший дім на світі вбудують введові в Новім Йорку, у я-кім буде могло мешкати до 120.000 людей. Его

висота буде виносити над 1.500 м., а в партері і 125 поверхх має він містити 6.000 мешкань, бюр, балевих саль та реставрацій. Над 125. по-
верхом має бути устроєне астрономічне бюро і
воздушна кураційна стация. Вікон буде 10 ти-
сяч, вінд 50 — а коштувати ме він не багато
— лише 50 мільонів доларів.

— **Дрібні вісти.** В Білім Потоці (чортківського
повіта) зачалися на смерть з 7 на 8-го с. м.
60-літня селянка Т. Затильна і її син з першо-
го подружжя Фр. Килинник. — В Баріши під Бу-
чачем п'яний селянин Іван Бойовський розпорів
собі шевським ножом живіт і серед страшних
болів помер другого дня. — В Ферарі застрілив
ся в костелі багатий тамошний міщанин Гвідо
Гвідобові. Причина самоубийства незвісна.

Наука, штука, література.

На засіданню секцій Наук. товариства ім.
Шевченка д. 7 н. ст. лютого вибрано наново
наукові комісії, а іменно: 1. *археологічну* (го-
лова проф. Грушевський), 2. *етнографічну* (голова
проф. Барвінський), 3. *правничу* (голова сов. Ре-
вакович). На внесенє проф. Барвінського ви-
брано ще *язикову комісію* (голова проф. Ол. Ко-
леса), котра має зайняти ся передовсім словар-
ними роботами (приладити словарі для практич-
ної потреби, а крім того забрати ся до підго-
товлення материялів для повного укр. рус. словаря)
і иншими язиковими питаннями і справами.

Знаменитий коняк французский кура-
ційний відзначений на львівській виставі, ціла
фляшка 3-50, пів фляшки 1-80, чверть фляшки 1 зр.,
набути можна лише в торгівлі

ЛЕОНАРДА СОЛЕЦЬКОГО

Львів, ул. Баторія ч. 2.

2—30

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.	приходить		посп.	особ.	відходить	
		о годині				о годині	
1-30	6-10	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова		1-55	6-20	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
	6-50	з Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно		2-08	6-15	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний	
	7-10	з Зимної-води		2-45	6-30	до Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави	
	7-40	з Янова		8-30	6-30	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа	
	7-55	з Лавочного (Пешту) Калуща, Стрия			8-45	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)	
	7-44	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче			9-10	до Янова	
	8-05	на дв. головний			9-25	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.	
	8-15	з Сокаля, Рави рускої			9-35	до Іцкан (Ясс, Букарешту) Сучави	
	9-00	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.			9-53	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа	
1-50	11-15	з Ярослава і Любачова			10-10	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)	
	11-55	з Іцкан, Чернівців і Станиславова			12-50	до Янова від 1. липня до 15. вересня вкл.	
	1-01	з Янова				тільки в неділі і свята	
	1-40	зі Скольного, Стрия, а з Лавочного тільки			2-15	до Брухович тільки від 1. липня до 10. ве-	
		від 7. вер. до 15. пад. включно				ресня включно в неділі і свята	
2-20	5-15	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.			9-45	до Іцкан (Ясс, Букарешту) Сучави	
2-35	5-40	на дв. голов.				до Кракова (Відня) Хавівки ч. Рясів	
	5-55	з Сокаля, Белзця і Любачова			3-05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.	
					3-15	до Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.	
					3-20	до Зимної-води тільки від 7. мая до 10. вер.	
					3-26	до Брухович	
					5-25	до Ярослава	
Ніч				Ніч			
8-45	6-10	з Кракова (Відня) Самбора, Хирова			6-21	до Іцкан, Радовець, Кімполонга, Сучави	
	6-20	з Іцкан, Сучави			6-40	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.	
		з Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30.			6-50	до Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дні 6.	
		вересня щоденно, а від 1. червня до			7-00	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуща	
	7-58	15. вересня тільки в неділі і свята			7-10	до Сокаля і Рави рускої	
	8-15	з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16.			7-20	до Тернополя дворець головний	
		серпня до 10. вересня вкл. щоденно			7-42	до Іцкан (Ясс, Букарешту) Сучави	
	8-14	з Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.			7-47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900	
	9-21	з Янова тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.			8-35	до Іцкан (Ясс, Букарешту) Сучави	
	9-55	з Кракова (Відня, Берлина), Сянока, Пешту			9-10	до Кракова (Відня, Варшави), Ся ка	
12-30	10-10	з Чернівців, Іцкан (Букарешту), Сучави			11-10	до Підволочиск, Бродів дв. голов	
	10-08	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.			11-32	до Іцкан (Ясс, Букарешту) Сучави	
	10-25	на дв. голов.			4-10	до Кракова (Відня, Берлина)	
	10-30	з Лавочного (Пешту) Хирова			5-50	до Брухович від 7. мая до 10. вер.	
	12-10	з Кракова, Калуща					
	3-05	з Підволочиск на дворець Підзамче					
	3-30	на дворець головний					
2-16	6-00	з Кракова (Відня), Самбора, Сянока					

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.
Час середно-європейський різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європей-
ського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцьких
ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзд.

Медаль заслуги на виставі край. в р. 1894.

Знані

яко найліпші чи-
сто лняні

Полотна

грубіші і тонші вебіві і на сорочки.
Простирає без шву і т. п.

Димп, Ручники, Хусточки до носа,
Обруси і Сервети, Стирки, Полотна ві-
трільні (Segeltuch), Дреліх на ліберії,
Матераці, Матерії вовняні на убраня
(Zeigi) і т. п. виробі найліпшої якості
власного виробу поручає по уміркова-
них цінах

МЕЧИСЛАВ ҐОНЕТ

передтим Володислав.
в Корчині п. п. Корчина (Галичина).

Ціни і прібіки жаданих родів висилає да-
ром і франко. 6—15

6—10

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупні:

Світло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр.
за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: **КАВУ** по 5 кіл. посилок почт. в ціні
по: ар. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко
ВИНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. —
Иньші товари по умірених цінах. 78—?

Товариство взаїмного кредиту

„ДНѢСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10

(дім „Просьвіти“).

уділяє позички за оплатою 5½ % і 1% додатку на кошта
адміністраційні, властителям грунтів і господарств до 500
корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабу-
ляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першій
місці, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Св'язники, не
посідаючи реальностей, мусять крім поруки двох ручи-
телів предложити еще полісу житеву; забезпечитись можна
через „Днѣстеръ“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кра-
кові після всяких можливих комбінацій.

Згаданє Товариство приймає вкладки до опроцентованя від
членів і третих осіб по 4%.

— Уділ членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. —

Членом бути і позичку дістати може тільки член
2-?

обезпечений в „Днѣстеръ“.

Інформації уділяє Дирекція листовно або агенти Товариства
взаїмних обезпечень „Днѣстеръ“.

Хто хоче
заробити

400

марок
місячно

певно, легко і без ризика?

Нехай шле свою адресу без марки під **V, 21,**

Ammoncen Exped. **K. F. Wojtan** Leipzig-Lindenau.

Видає і відповідає за редакцію Стефан Кульчицкий.

З друкарні В. А. Шийковського.